

telefon za žene i djecu žrtve nasilja - Nikši

**»Žene u prevenciji konflikata i upravljanju
krizama«**

Bec, Hogburg, 20. Jun, 2005.god.

Pripremila:

Natasa Medjedovic
Program Coordinator

SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja Nikšić
Vuka Karadžića 97
81 400 Nikšić
Crna Gora
Tel/fax: 083 213 358
083 213 086

E- mail: sosnk@cg.yu
romacentar@cg.yu

Uvod:

Na inicijativu švedske Vlade, a u saradnji sa Folke Bernadotte akademijom 20 juna 2005, u Beču je organizovana jednodnevna međunarodna konferencija pod nazivom “**Zene u prevenciji konflikata i upravljanju krizama**.” Konferencija je održana u kongresnom centru Hofburg, u prostorijama OEBS-a sa početkom u 10 h, a završena u 18h.

Na konferenciji su učestvovala delegacije 66 zemalja, predstavnici OEBSa, UNIFEMa, UNHCRa, NATOa, ODIHRA i drugih značajnih međunarodnih organizacija, kao i predstavnici 20 NVO a. Ova konferencija je okupila više od 170 učesnika.

Srbiju i Crnu Goru su predstavljali:

Gdin. Vesko Garcevic, Ambasador pri stalnoj OEBS Misiji Srbije i Crne Gore;

Kristina Milosavljevic, Prvi Sekretar pri stalnoj OEBS Misiji Srbije i Crne Gore;

Zorica Mrsevic, savjetnica za rodne pitanja i officer za nacionalnu

demokratizaciju, Misije OEBS-a za Srbiju i Crnu Goru, kancelarija u Beogradu;

Natasa Medjedovic, Program coordinator, SOS telefon za žene i djecu žrtve nasilja
Nikšić, lokalna NVO

Konferencijom je predsjedavala stalna delegacija Švedske pri OEBS-u.

Konferenciju je otvorio Ministar inostranih poslova Švedske gđin. Leila Freivalds.

Tokom plenarne sjednice govorili su :

- Gđja Rachel Mayanja, Savjetnica Generalnog Sekretara UN za rodna pitanja i unapređenje žena;
- Christian Strhal, Ambasador, direktor Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava;
- Gđja Elisabeth Rehn, expertkinja pri UNIFEM-u;
- Daan Everts, Ambasador i stalni član holandske delegacije pri OEBS-u;
- Gđja Patricia Mulchay, pukovnica Armije SAD.

Moderatorica na konferenciji je bila gđja Alyson J.K. Bailes, direktorka pri Institutu za međunarodno mirovno istraživanje u Stokholmu.

Nakon diskusije u drugom dijelu konferencije, učesnici su participirali u radu radionica, na 3 teme, i to :

1. Implementacija rezolucije UNSCR 1325;
2. Žene kao akteri u prevenciji konflikata i upravljanju krizama;
3. Lekcije naučene iz međunarodnih misija.

Glavni cilj konferencije :

- Promocija implementacije rezolucije UNSCR 1325 unutar OEBS a.

Svrha konferencije:

Razmjena informacija o ucescu i ulozi zena u prevenciji konflikata i upravljanju krizama, kao i obezbjedjivanje foruma za razmjenu iskustava i znanja stecenih, kroz ucesce u prevenciji konflikata , u medjunarodnim misijama i od onih koji posjeduju prakticna znanja sa terena.

PITANJA RAZMATRANA NA KONFERENCIJI

Rezolucija 1325:

Pitanje ucesca zena u prevenciji konflikata, upravljanju krizama i mirivnim procesima je poslednjih godina isticano, posebno od kada je Rezolucija 1325 Savjeta bezbjednosti UN “ **Zene , mir i bezbjednost** “ usvojena oktobra 2000. Rezolucija 1325 isticice da zene trebaju ucestvovati ravnopravno sa muskarcima na svim nivoima , ukljucujuci medjunarodne organizacije i visoke pozicije/ funkcije.

Rezolucija 1325 poziva vlade , medjunarodne mirovne organizacije da promovisu rodnu ravnopravnost unutar medjunarodnih misija i u podrucjima koja su pogodjena konfliktima, naglasavajući neophodnost jednakog ucesca zena u rjesavanju konflikata i u izgradnji održivog mira.

Ona trazi od zemalja clanica da podignu broj zena predstavnica na svim nivoima odlucivanja u nacionalnim , regionalnim i medjunarodnim institucijama i mehanizmima. Poziva sve subjekte koji su ukljuceni da podrže lokalne mirovne zenske inicijative.

Rezolucija 1325 je izuzetno vazna u procesima prepoznavanja aktivne uloge zena u mirovnim procesima - prevenciji, rjesavanju konflikta i izgradnji mira. Ova rezolucija predstavlja vezu izmedju rodne ravnopravnosti i globalne bezbjednosti i poziva zemlje , clanice UN da zene ukljuci u mirovne pregovore, a ne da ih iskljucivo posmatraju kao pasivne i bespomocne aktere ratnih zbivanja. Rezolucija 1325 ima snagu medjunarodnog zakona i ona politicki i pravno obavezuje UN, zemlje clanice UN i sve involvirane aktere da ukljuce rodnu perspektivu kroz svoje djelovanje u konfliktima sirom svijeta.

Medjutim, implementacija Rezolucije je nezadovoljavajuca. Usled nedostatka politicke volje, strukturnih problema rezolucije tj., zbog sirokog i obimnog teksta, dinamika implementacije je bila vrlo spora. UN kao i pojedinačne članice UN, medjunarodne organizacije su bile neuspjesne u implementaciji 1325.

U oktobru 2000., kada je Rezolucija 1325 usvojena, po prvi put Savjet je posvetio citavo zasijedanja diskusiji o zenskom iskustvu u konfliktnim i post-konfliktnim situacijama. Do tada, Savjet bezbjednosti je odbijao “ m eka “ ili soft pitanja , a bavio se iskljucivo teskim pitanjima kao sto je održavanje mira “ peacekeeping” ili prijetnjama miru i stabilnosti.

2000., Savjet bezbjednosti je prepoznao da izvor nestabilnosti i prijetnja miru može biti nestabilnost u ekonomskom, socijalnom , humanitarnom polju , i da prijetnje ne moraju biti oruzane prirode. Revizija znacenja mira i sigurnosti je ucinila mogucim razmatranje

novih pitanja kao što su humanitarna, rodna pitanja, pitanje djece ... teme koje su se smatrale irelevantnim za vojne i političke odluke.

Implementacija Rezolucije 1325 unutar OEBSa

Rezolucija 1325 poziva međunarodne misije da prošire ulogu žena posebno među vojnim posmatracima, civilnom policijom, osobljem za humanitarni rad i ljudska prava. OEBS-ov Akcioni plan za rodnu ravnopravnost, donesen 2004. formulise da će OEBS strukture u skladu sa svojim mandatom promovirati rezoluciju 1325 o ulozi žena u konfliktnim i post-konfliktnim situacijama. U skladu sa Akcionim planom OEBS je obavezan da pomaze i podržava učesce država u razvijanju projekata sa ciljem jednakih mogućnosti za žene, na regionalnom i lokalnom nivou, u promociji mira i bezbjednosti..

U različitim dokumentima OEBS je potvrdio vezu između održivog mira i bezbjednosti sa jedne strane i ravnopravne participacije žena sa druge strane, i obavezao se da će osigurati primjenu Rezolucije.

Medjutim, politike i mandati unutar OEBS-a još uvijek mogu dobiti na aktuelizaciji i primjeni vrijednosti rezolucije 1325. Jedan od efektivnih instrumenata, preporučena rezolucijom 1325, u obezbjeđivanju rodne perspektive može biti upotreba strategije rodne matice "gender mainstreaming" (proces procjene uticaja na žene i muškarce pri planiranju, bilo koje akcije, uključujući donošenje zakona, politika ili programa u svim oblastima i na svim nivoima).

Posmatrajuci sadašnje činjenice i iskustvo evidentno je da OEBS mora unaprediti napore kako bi ozivio rezoluciju 1325. Potrebna je strategija kako da OEBS primijeni rezoluciju na svim nivoima. Strategija koja treba biti fokusirana na akciju, i koja ima striktan vremenski okvir, i koja će se godišnje procjenjivati.

Postoje mjere koje trebaju biti pod hitno sprovedene: Zemlje članice OEBSa trebaju nominovati više žena kandidatkinja na visokim funkcijama, kontrola procesa zapošljavanja- angazovanja mora biti sprovedeno.

Statistike od Septembra 2003. nisu dobar primjer statistike koja je rodno senzibilisana

Preporuke učesnika konferencije:

1. Ženama u konfliktnim i post konfliktnim zonama pripada uloga kreatorke mira, pregovaračica i mirovnjakinja, a ne samo pasivna uloga žrtve! Žene moraju biti uključene u donošenje odluka vezanih i za mir i za rat! Žene mogu biti ključni akteri u procesima prevencije konflikata i to:

- Kroz promociju implementacije rezolucije 1325;
- kroz primjenu rodne perspektive na svim nivoima;
- kroz aktivnu ulogu u procesima planiranja i razvijanja programa;
- kroz aktivnu ulogu u monitoringu i podršci;
- kao glasačice i kandidatkinje na izborima

Ne smije se doprinostiti stvaranju stereotipne uloge /slike žena u konfliktnim situacijama, žene stidljive, bespomocne, bez sopstevne volje. To je iskrivljena slika žene!

Zene treba ohrabriti da se kandiduju za visoke pozicije na razlicitim politickim nivoima. Omoguciti im treninge prije izbora!

Zene zele da ucestvuju u izgradnji drustva na svim nivoima. Zena mora biti na vidljivim politickim pozicijama na lokalnom, nacionalnom i medjunarodnom nivou.

2. Zenske lokalne nevladine organizacije moraju biti aktivno ukljucene u implementaciju Rezolucije 1325. Neophodno je obezbijediti treninge na lokalnom nivou u korist primjene rezolucije 1325. Kao posebno ranjiva grupa zena su Romkinje i njima posvetiti posebnu paznju, jer su zrtve dvostruke diskriminacije.

Unaprijediti nivo znanja i informisanosti medju NVO - ima, kroz razvijanje NVO kapaciteta, izradu akcionih planova o ulozi zena u izgradnji mira i rjesavanju konflikata. Fokusirati se na otkrivanju ranih pokazatelja sukoba. Voditi racuna o djelovanju ne samo u post konfliktnim situacijama vec i u pre-konfliktnim stanjima.

Nasilje na osnovu pola je sistematsko ratno oruzje. A zenski tijelo u ratu postaje "battle fields. To je u ratu "odlican" instrument protiv neprijatelja, kada se siluje kcerka, majka, supruga.

Izvjestaji po radnim grupama:

I grupa, radionica "Implementacija rezolucije 1325"

Postoji mnogo donesenih dokumenta, ali kljucne rijeci vezane za implementaciju svih, pa i Rezolucije 1325 su : *indikator, ciljevi, resursi, politicka volja.*

Neophodno je identifikovati kratkorocne ciljeve., povezati se sa NVOima na terenu, podrzati ih, osnaziti ih. Obezbijediti edukacije na svim nivoima, od djece pa nadalje.. Moze se zakljuciti da postoji nedostatak politicke volje za implementaciju Rezolucije 1325. Postavlja se pitanje kako privoliti vlade da implementiraju rezoluciju 1325. Jedan od nacina je pisanje nacionalni akcionih planova poput AP OEBSa.

CEDAW je dokument koji mora biti razmatran prije implementacije rezolucije jer je 1325 veza sa CEDAW.

Neophodno je intenzivirati rad na lokalnim nivoima i objasniti ljudima sta je 1325. Posebno u post ratnim regijama, gdje je neophodna saradnja sa lokalnim NGO. Naglaseno je da je diplomatija muski orjentisana i ne narocito prijateljka prema zenama.

1325 je jedinstvena rezolucija.. Moraju se koristiti mediji, radio , televizija kako bi promovisali 1325 i naglasili vezu izmedju rezolucije i Milenijumskih ciljeva.

Zakljucak: " *Ne cinimo dovoljno, moramo raditi vise* "

1325 je prevedena na 60 jezika

II grupa, radionica "Zene u prevenciji konflikata i vodjenu krizama"

Evidentno je iskljucivanje zena iz zvanicnog donosenja odluka na svim nivoima po pitanju rata i mira. Postoji jak tradicionalni, stereotipni profesionalni identitet polova. Neophodno je organizovati treninge i edukacije o rodnim pitanjima. Postoji nedostatak svijesti o ovim vaznim pitanjima,

Zemlje clanice UN, moraji izaci pred medjunarodnu javnost sa nacionalnim akcionim planovima o zenama u konfliktnim i postkonfliktnim situacijama.

III grupa, radionica” Lekcije naučene iz međunarodnih misija “

Neophodno je imati institucionalnu podršku, a korisnici moraju biti ljudi na terenu. Zene se angazuju na specifičnim poljima, zene koje rade na terenu imaju informacije. Neophodna je institucionalizacija rodne analize. Moraju se unaprijediti postojeći mehanizmi, uvesti posebne mjere poput pozitivnih – afirmativnih akcija.. Mir nije samo odsustvo rata ili oružanih sukoba, to je odsustvo nasilja, rodne diskriminacije! Neophodno je promovisati kulturu mira i nenasilja. Evidentna je loša saradnja između državnih službi. Moraju se unaprijediti i formirati budžeti koji su namijenjeni unapređenju rodnih pitanja. Mora se imati politička volja za postavljanje agendi za rodna pitanja. Neophodno je obratiti pažnju na lokalne NVO, slušati šta nam one sa terena govore, kakve imaju informacije. Zene se moraju nominirati na ključne pozicije, kako bi postale sustinski akteri i doprinijele pro-aktivnoj implementaciji Rezolucije 1325.